

HARCKÉSZULTSÉG ÉS HADTÁPKIKÉPZÉS

A „Duna-84” gyakorlat főbb hadtáptapasztalatai

Szenes József alezredes és Illich Ferenc őrnagy

Az 1984. év egyik legjelentősebb eredménye és kiemelkedő feladata volt a „DUNA-84” fedőnevű koalíciós állományú hadműveleti – harcászati gyakorlat.

A gyakorlat jellegével és méreteivel fontos helyet foglalt el a Varsói Szerződés Egyesített Fegyveres Erői és törzsei kiképzési rendszerében. Jó példája volt a baráti hadseregek harcászati együttműködésének, védelmi szövetségük erősítésének.

A gyakorlaton a magyar hk. ho. mellett a HDS hadtápcapatok állományából részt vett: teljes hadiállománnyal egy eog. csökkentett „M” állománnyal: üz. szállító zászlóalj, béke állománnyal: a tábori lőszerraktár egy tároló osztálya. tábori PCKGR. táb. HIRR., s egyes mozzanatokban bevonásra került egy elloz. kijelölt állománya is. Ténylegesen mozgatásra került a gyakorlatatás érdekében 1500 t anyag és 80 fő imitált sérült hátraszállítása lett végrehajtva.

A gyakorlat számos, a jövőben hasznosítható tapasztalatot adott. Tovább erősödött a résztvevő hadtáptörzsek jártassága a hadtápbiztosítás megtervezése, megszervezése terén. Elmélyültebbé vált a hadosztály egyes tagozatai közötti együttműködés megszervezése és végrehajtása. További tapasztalatot szereztünk a határbiztosítás, a biztosítási övben folyó harc, a fővédőv áttörése, támadás kifejlesztése és az ellenség üldözése, valamint a széles folyóakadály menetből történő erőszakos leküzdése hadtápbiztosításának megtervezése és végrehajtásának vezetése kérdéseiben.

Jelentős volumenű anyagmennyiség, köztük éles lőszer kiszállításával, egységakományok képzésével, HDS, ho., e. és zászlóalj hadtáp erők-eszközök összehangolt, egyidejű alkalmazásával gyakorlatatásra került a csapatok anyagi eszközökkel történő feltöltése. Eredményesen valósultak meg a szövetséges szovjet és csehszlovák magasabbegységek hadtápszolgálatával és csapataikkal közösen végrehajtott egészségügyi-ellátási, sérültkiüritési és hajtóanyag feltöltési feladatok. Kiemelten, jelentőségének megfelelően került megoldásra a hadosztály és alárendelt hadtápok felkészítése, a személyi állomány ellátási, pihentetési feltételeinek megtervezése, a harc- és gépjárművek hajtóanyaggal való feltöltése, vasúti ellátó állomások működtetése, a CSNH. csapatai ellátásában való részvétel.

I.

A GYAKORLAT TÁRGYA, CELJA, ÁLTALÁNOS ÉS HADTÁP SAJÁTOSÁGAI

Hadtáp vonatkozásban a gyakorlat tárgya volt: „A koalíciós állományú összefegyvernemi HDS első lépcsőjében levő hk. ho. támadóharc hadtápbiztosításának megtervezése, megszervezése és végrehajtásának vezetése az ellenség nagypontosságú hagyományos fegyverrendszerei és REL eszközei alkalmazásának viszonyai között a háború kezdeti időszakában.”

A gyakorlat hadtáp célkitűzései voltak:

Folytatni: a délnyugati hadszíntér és a várható ellenség szervezetének, lehetőségeinek és harceljárásainak tanulmányozását.

Tökéletesíteni: a PK HTPH-ek és törzsek jártasságát a harctevékenységek hadrâpbiztosításának megtervezésében, megszervezésében és végrehajtásának vezetésében az ellenség nagy pontosságú fegyverrendszerei és REL eszközei alkalmazásának viszonyai között.

Fokozni:

- a PK HTPH-ek és hadtâptörzsek jártasságát a harc feladatok hadtâpbiztosításának magas szintû végrehajtására való mozgósításban;
- a hadosztály hadtâpegységeinek, alegységeinek összekovácsolását, tâbori kiképzését.

Gyakoroltatni:

- a PK HTPH-eket és hadtâptörzseket a helyzetre vonatkozó adatok gyûjtésében; a PK elhatározáshoz szükséges adatok elemzésében; a PK HTPH elhatározásának kidolgozásában; a feladatok hadtâp csapatokhoz történô lejuttatásában; a szovjet, csehszlovák és magyar hadtâprörzsek és csapatok közötti folyamatos, szilárd vezetés és az együttmûködés biztosításában korlátozott idô esetén;
- a hadtâp csapatokat az oktatási kérdésekben meghatározott feladatok hadtâpbiztosításának végrehajtásában (különös tekintettel a határâtlépés, az âttörés, a folyóâtkelés és a védelem idôszakában).

A gyakorlat általános sajátosságai az alábbiakban összegezhetôk:

- a gyakorlóterek elhelyezkedésébôl fakadóan „feltételes” határ létrehozásával a saját csapatok NYUGATRÓL KELETRE támadtak;
- a hk. ho. koalíciós állományú szovjet összefegyvernemi hadsereg elsô lépcsôjében a fôcsapás irányában, szovjet és csehszlovák hadosztályokkal mindvégig szoros együttmûködésben oldotta meg feladatát;
- a kidolgozott harci okmányok (elhatározás, térképek magyarázó szövegek, alkalmazási és biztosítási tervek (nagy része orosz nyelven lett készítve, a jelentések egy részét oroszul kellett megtenni);
- a DUNÁN való erôszakos âtkelés végrehajtása után egy gl. z. és ezred közvetlen csapatok egy része, kijutva Csorna térségében, megkezdte a védelembe való átmenetet, az ellenség nagyerejû ellencsapása elhárításának céljából;
- a gyakorlatvezetôség széleskörûen alkalmazta a gyakorlaton a rádióelektronikai zavarást;
- a gyakorlat során – a gyakorlótér lehetőségei miatt – egyes valós mozzanatok területileg nem egyeztek meg a hadosztály támadási sâvjával, a harcászati

helyzetekben feltüntetett feladatokkal, ami bizonyos mértékben bonyolulttá tette a munkát, tovább növelte a parancsnokokkal és törzsekkel szemben támasztott követelményeket;

– nehezítette a gyakorlók munkáját a változékonny időjárás (nagy hőség, majd erős lehülés és csapadék).

A gyakorlat hadtáp sajátosságai voltak:

– a hadsereg hadtápcsoportok egy része a gyakorlatra építve szakharcászati – a „játék szerint” feladatokra a hadtáp a levezetési tervet a szovjet gyakorlatvezetőség dolgozta ki a HDS hadtáptörzsszel szoros együttműködésben;

– a magyar hk. ho. átalárendelésre került a gyakorló szovjet HDS-nek, így a harc hadtápbiztosításának vezetése a (SZU) HDS HVP-ről valósult meg. Mindez indokoltá tette a hk. ho. hadtáptörzshöz két fő – oroszul jól beszélő – tiszt biztosítását;

– a PK HTPH-ek elhatározásainak egyes feladatai (a gyakorlatok érdekében ténylegesen végrehajtott hadtápbiztosítási feladatok) a gyakorlatvezetőség magyar csoportjának hadtáprészlegén keresztül és a döntnökök közlései alapján voltak elrendelve;

– a hk. hadosztálynak egy hadiállományra feltöltött eü. osztag ténylegesen átalárendelésre került;

– a gyakorlótér szűk áteresztőképessége és lehetősége miatt a hadtápegységek és alegységek manőverei csak korlátozottan valósultak meg, többször letérve a gyakorlótérről;

– a csapatok ellátása Sümegtől–Dunaföldvárig három „ellátási körzet” működésével valósult meg. Az ellátás biztonságának fenntartása érdekében Sümegen és Zircen vasúti ellátó állomások működtek;

– a törzsek (vezetési pontok) és csapatok, valamint azok hadtáprészlegci a gyakorlat megindulási körzetében külön, jelentős távolságra kerültek elhelyezésre egymástól tábori és harci körülmények közötti telepítésben;

– a nyári időjárási viszonyok elsősorban a vízellátás feszes megszervezését, a szükséges hűtőkapacitás biztosítását és sajátos egészségügyi rendszabályok fogantatását tették szükségessé;

– a saját csapatok ellátásával párhuzamosan a CSNH. résztvevő csapatai minden oldalú biztosítási feltételeit is meg kellett valósítani.

Összességében mindezek a sajátosságok jelentős próbára tették a hadtáp személyi állományát és technikai eszközöket. A feladatok végrehajtása során reális képet kaptunk a PK HTPH-ek és törzsek, hadtápegységek, alegységek felkészültségéről és a technikai eszközök hadrafoghatóságáról. A gyakorlat főbb hadtáptapasztalatainak közreadásával célunk az, hogy segítséget nyújtsunk hasonló szintű gyakorlatok előkészítése és levezetése hadtápbiztosításának megtervezésében, megszervezésében és végrehajtásának vezetésében.

I.

A GYAKORLAT FŐBB HADTÁPTAPASZTALATAI

A résztvevő hadtápszolgálatok a szervezési intézkedésben megszabott követelmények szerint alapvetően jól készültek fel a gyakorlatra. Követendő megoldásként magasabbegység szinten közösen értelmezték, majd hatásaként ennek

kellő időben, részletesen le szabályozták a hadtápbiztosítás feladatait az alárendeltek felé. *Kiemelt figyelmet fordítottak a felkészülés időszakában a hadtáp hivatásos és sorállomány elméleti és gyakorlati felkészítésére, összekovácslására; a törzsmunka végzéséhez szükséges mintaokmányok és egyéb eszközök előkészítésére; az adattárak pontosítására. Az anyagi és technikai eszközöket a szükségleteknek megfelelően megalakították, átcsoportosították és lépcsőzték. A hadosztály szinten végrehajtott jelentős nagyságrendű anyagátcsoportosításon túl 1000 db gumimatrac, 2600 db PH ágybetét és 3600 db 82 M. védőfelszerelés került központilag biztosításra. A felkészülés időszakában – a kijelölt körletek szemrevételezése során – megállapítást nyert, hogy azok zöme kultáncveszélyes. Ezért még az elfoglalás előtt – igénybevéve az MN KÖJÁL segítségét – végrehajtást nyert a körletek szakszerű fertőtlenítése. A gyakorlat végrehajtása során bebizonyosodott, hogy kellő minőségű és színvonalú előkészítő munka nem hiábavaló tevékenység. Az előkészítés időszakában ráfordított időmennyiséggel egyenes arányban áll az ez irányú munka hatékonysága. A zömében eredményes előkészítő munka mellett azonban egy sor olyan hiányosság is előfordult, ami csak a végrehajtás során került felszínre. Nem fordítottak kellő figyelmet a hadtápegységek és alegységek, valamint harc- és gépjárművezetők felkészítésének központi le szabályozására; az ellátásért felelős személyek részletes felkészítésére; az előkészítő részlegparancsnokok feladatainak „leiskolázására” és a kiadott követelményekben megszabott feladatok végrehajtásának ellenőrzésére. Mindezek hatására így fordulhatott elő, hogy az MPG-20 szivattyúkat – azok üzemkép telenségére hivatkozva – az érintett alárendeltek nem szállították ki a gyakorlatra; külön gyakorlatvezetői ráhatásra telepítették a töltősorokat a beérkező csapatok feltöltésére; az élm. ellátó pontokon az ételkészítés egyes esetekben nem a követelmények szerint történt; takarékos megoldásokat esetenként mellőző, s alapvetően közúton végzett átcsoportosításokat hajtottak végre.*

Mindez – 30 db szállító gépjármű, 10 db pótkocsi igénybe vételét, közel 7500 km és 1,5 tonna hajtóanyag felhasználást tett szükségessé. Ezen hiányosságok felhívják a figyelmet – a jövőre vonatkoztatva – a *parancsvégrehajtás fontosságára*, illetve az attól való eltérés szabályzat adta lehetőségeinek betartására. Mindez arra is enged következtetni, hogy már a felkészülés időszakában még következetesebben és mélyrehatóbban kell ellenőrizni minden szinten a megszabott feladatok végrehajtását. A korábbi hasonló jellegű rendezvényekhez hasonlóan a „DUNA-84” gyakorlat is sürgetően veti fel magasabbegység hatáskörben, gyakorlatok hadtápbiztosítása követelményeihez igazodó, s méreteit illetően egy ezredgyakorlat szükségleteit kielégítő készletek összevonásának szükségességét, elsősorban sátrakat, pihentetési anyagokat és tábori törzsbútorzatot illetően.

Az összefegyvernemi mozzanatokkal szoros összhangban, azokhoz igazítva kerültek beállításra a hadtáp oktatási kérdések. Ennek megfelelően a DHDSCS PK HTPH elvtárral történő egyeztetés alapján a gyakorlat 5 mozzanatán belül terveztük meg és vezettük le a hadtáp oktatási kérdéseket.

A CSAPATOK KOMBINÁLT MENETE, MK ELFOGLALÁSA BIZTOSÍTÁSÁNAK MEGTERVEZÉSE, MEGSZERVEZÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSÁNAK VEZETÉSE

A gyakorlat körzetébe – a jóváhagyott tervnek megfelelően – a csapatok 30 katonavonattal kerültek átcsoportosításra. A szállítások tervezését, szervezését és a végrehajtást is a résztvevők kellő körültekintéssel – az előjárói intézkedésekben foglaltaknak megfelelően – végezték. Ezt a tényt bizonyítja az, hogy a tervezett 920 db különféle vasúti kocsiból csak 27 db-ot mondtak le, ami szállítmányonként nem éri el az egy-egy darabot. Jó színvonalon oldották meg a vasúti ki- és berakások élelmezési ellátását, egészségügyi biztosítását. Általánosítható tapasztalat, hogy „kötelezően” el kell rendelni a be- és kirakások teljes időszakára a személyi állomány első elleni védelme érdekében központi sátrak telepítését. Nem követendő módszer az, amikor ezt a feladatot szerelvényenként, alegységenként külön-külön hajtják végre.

A keréken útbaindított előkészítő részlegek alapvetően biztosították a táborok telepítését, a beérkező csapatok meleg étellel való ellátását és a harc- és gépjárművek üzemanyag feltöltését. Azonban itt is bebizonyosodott, hogy nagyobb körültekintéssel kell kialakítani az előkészítő részlegek állományát, anyagi készleteiket és technikai eszközeiket. Olyan számvetéssel, hogy a „főcserék” beérkezése előtt teljes értékűen bizonyítani tudják a pihentetési és fürdetési feltételeket, valamint a törzsmunka azonnali megkezdésének lehetőségét is. A táborszerű telepítés és működés további egységesítése egy sor új szabályozást von maga után. Konkrétan meg kell határozni a sátrak berendezését, belrendjét, a szolgálatok öltöztetését, világítási anyagok, eszközök elosztását, a szakács ruházat (kék kötény) elszállítandó mennyiségét, az anyagok nyilvántartásának, a tábor állagfenntartásának és használatának rendjét stb. A feltárt problémák megoldására az egységes követelménytámasztás a HDS PK 57/1980. sz. intézkedés kiegészítésében megtörtént.

A két vasúti ellátó állomás a rendeltetését betöltötte, biztosította az ellátás központosított, szervezett kézbentartását, azonban funkcióit a jövőben szélesíteni szükséges. Célszerű, ha itt elvégezzük a burgonya és zöldségfélék előkészítését, ezzel is csökkentve a csapatok hadtápszervei ez irányú feladatait. Követendő megoldás az is, hogy csökkentjük a hús, hentesáru mennyiségét a hűtővagonban és nem több, mint kettő napi szükséglet hűtését biztosítjuk, ezzel is fokozva a közegészség- és járványügyi biztonságot. Mindez mellett indokoltnak látszik orvos (felcser) és kellő mennyiségű nem romlandó élelmezési tartalékkészlet VEÁ-ra történő biztosítása is. A jövőben feszesebbé kell tenni a reális anyagigénylésen alapuló napi szervezett vételezéseket és a szükséges okmányok megkövetelését a vételező személyektől. A területzárók és forgalomszabályozók utalását – minden anyagból – ellátási biztonságuk fenntartása érdekében a VEÁ-ra célszerű szervezni.

A körletbe történő beérkezés után a hadtápegységek, alegységek és HVP-ok a meghatározott követelmények szerint települtek, a szükséges összekötterést – kezdeti nehézségek után – megteremtették, az őrzés-védelmet megszervezték és begyakorolták. Általánosítható tapasztalat, hogy kevés figyelmet fordítanak a VSF és tűzoltó rajok felkészítésére, aktivizálásukhoz szükséges okmányok, eszközök meglétére. A sorállomány pihentetése 3 db összefegyvernemi védőköpenyből

épített kétszemélyes sátorban történt. A kedvező tapasztalatok ellenére az igénytelen telepítés (palástok nem kellő mértékű kifeszítése, vízelvezető árkok hiánya) hatására a sátrak több helyen beáztak és csak külön ráhatásra számolták fel a hiányosságokat. A nem kellően központosított kántináru ellátás és a szűk áruválaszték hatására az alegységek tömegesen a környező boltokba jártak „vételezn.i” Egyértelműbb, konkrétabb szabályozás szükséges a kántináruból befolyt összeg nyilvántartására, okmányolására, kezelésére és felhasználására. Mindez ráirányítja a figyelmet a feladat jelentőségére és kellő szintű megszervezésének szükségességére.

A TÁMADÓHARC HADTÁPBIZTOSÍTÁSÁNAK MEGTERVEZÉSE, MEGSZERVEZÉSE A HÁBORÚ KEZDETI IDŐSZAKÁBAN, A HADTÁPEGYSÉGEK ÉS ALEGYSÉGEK FELKÉSZÍTÉSE

A korábban levezetett gyakorlatok tapasztalatai azt igazolják, hogy a magasabbegységek és egységek hadtápbiztosítása hajlamos többirányú feladatra hivatkozni a csapathadttápbiztosítása során (pl. a harc hadtápbiztosításának megtervezése térképen; a hadtápegységek, alegységek kiképzése, összekovácsolása; a csapatok tényleges anyagi ellátása és egészségügyi biztosítása.) A végrehajtandó feladatokat „háborús” és „béke” ellátási feladatokra osztják fel, az ilyen értelmezésből káros következmények származhatnak. Általában nagyobb figyelmet fordítanak a valós ellátási feladatokra, s ezzel szemben sokkal kevesebbet a hadtápegységek, -alegységek felkészítésére, kiképzésére, összekovácsolására, a feladatok helyszíni ellenőrzésére és irányítására. Pedig a gyakorlatok hadtápbiztosítási célkitűzései éppen ezen területek tökéletesítésére, továbbfejlesztésére irányulnak. Követendő megoldás a különböző területeken a munkaráfordítás helyes arányának megválasztása és a feladatok komplex, egységben való értelmezése. Ezen a gyakorlaton a hadosztály hadtápbiztosítási és az egység-hadtápbiztosítási feladatok megvalósítása a helyes arányt, a feladatokat komplex módon értelmezte és hajtotta végre. A ho. PK HTPH a támadó harc hadtápbiztosításának megszervezésére jól felkészült. A feladat kidolgozása során a ho. htp. operatív csoport és ho. htp. törzs – párhuzamos munkamódszerrel – dolgozott. A hadosztályparancsnok elhatározásának kihirdetése után a ho. PK HTPH berendelte a ho. hadtápbiztosítást a H-ra, ahol kidolgozták a feladatot. A szintén berendelt egység PK HTPH-nek szóban kihirdetette az elhatározást és megszabta részükre a feladatokat. Ezzel a módszerrel jelentősen lecsökkent a feladat lejuttatásának ideje és operatív módon tudtak reagálni a változásokra. A hadtápbiztosítás tervezése során kellő hatékonysággal alkalmazták a ho. HVP-on települt VT-20-as számítógépet. A feladat kidolgozása során a hadosztály szintű szolgálati ág főnökök munkája – minőségileg eltérő szinten – jelentősen hozzájárult a hadtápbiztosítási terv jó színvonalú kidolgozásához. A hadosztály hadtápbiztosítási főfigyelme a „jelentéscentrikus” térképekre és plakátokra fordította, ezért a részterületek átgondolt kimunkálására a szakmai vezető-irányító – ellenőrző tevékenység érvényesítésére kevés idő jutott. Az alárendelt PK HTPH-ek hadtápbiztosítási és alegységparancsnokok eltérő szinten dolgozták ki biztosítási és alkalmazási terveiket. Általános tapasztalat volt, hogy az egységek EÜSZF-i hiányosan készültek fel az egészségügyi veszteség számvetésére elkészítésére.

Az is előfordult, hogy az ezred EÜSZF-e nem vett részt a tervezőmunkában, kizárólag az ESH vezetésével foglalkozott, de ugyanez volt tapasztalható az ello. szdpk. vonatkozásában is. A hadtápegységek, – alegységek *begyakoroltatása, felkészítése* a kiadott követelmények, tervek és foglalkozási jegyek alapján, szervesen kerültek végrehajtásra. A begyakorlás során az egységakománnyok képzésénél felhasználásra kerültek az MN KSZF-ség által biztosított 5 t-ás konténerszállító gépkocsik, valamint a rendszerben levő dróthálós mini és HAFUK konténerek, raklapok, pántoló eszközök. Tapasztalataink szerint csapattagozatban mindezen eszközök jól alkalmazhatók.

Kiemelkedő jelentőségű feladat volt, a szovjet gl. ho. hadtáppal közösen végrehajtott 30–30 fő imitált sérült kölcsönös kiürítése sebesültszállító gépkocsival és légi úton, valamint egy gl. e. szovjet üzemanyagröltő soron való feltöltése. Bebizonyosodott, a szovjet hadosztály töltősoron való feltöltés végrehajtása során, hogy a harc- és gépjárművezető (kezelő) állományunk ez irányú felkészültsége hiányos és több tekintetben kívánni valót hagy maga után. Az imitált sérültek átadás-átvétele kellő szervezettséggel, az elvárásoknak megfelelően került végrehajtásra. Egyértelművé vált, hogy legalább négynapos intenzív felkészítés és begyakorlás után alkalmas egy eü. o. ilyen szintű gyakorlaton való eredményes részvételre. A műtőkonténer szállításához és telepítéséhez sajátos feltételek szükségesek. Így olyan terepjáró szállítóeszköz, amelynek súlypontja alacsonyan van és hosszabb, mint a konténer, a telepítéshez 15x15 méteres sík terület és a lábak alá 70x70 cm-es fémlapok. A teljes telepítéshez meghatározott normaidő (3 óra) begyakorlott személyzettel (5 fő) és a fenti feltételek megléte mellett teljesíteni lehet. A DDA-66 kezelése – működtetése – a vártnál egyszerűbbnek bizonyult.

A TÁMADÓHARC HADTÁPBIZTOSÍTÁSI FELADATAI VÉGREHAJTÁSÁNAK VEZETÉSE, AZ ELLENSÉG FŐVÉDŐÖVÉNEK ÁTTÖRÉSE ÉS A TÁMADÁS KIFEJLESZTÉSE SORÁN

A mozzanat végrehajtása során a hadosztály hadtáptörzsnek és alárendeltjeinek többirányú és bonyolult feladatokat kellett megoldani. *Meg kellett valósítani:* az államhatár átlépése, a biztosítási öv leküzdése, a fővédőöv áttörése hadtápbiztosítása végrehajtásának vezetését. *Végre kellett hajtani:* a hadosztály, ezredhadtápok áttelepítését, a valóságos után- és hátraszállítási feladatokat, továbbá a hadtápegységek, alegységek következő napi alkalmazásának megtervezését, megszervezését. A ho. hadtáptörzse, a hadtápegységek és alegységek megfelelő szinten felkészültek a támadóharc hadtápbiztosításának vezetésére. Zömében jól szervezték meg a hadtápok lépcsőzését és manővereit, azonban a lépcsők állományában kijelölt erők, eszközök összeállításánál sablonosság volt tapasztalható. Alapvető hiányosság volt, hogy nem fordítottak kellő hangsúlyt a „fiktív” feladatok vezetésére. A dinamika során a hadosztály HVP a harcállápontról kevés információt kapott, esetenként nem is törekedtek a beszerzésére. Ebben az időszakban érezhető volt, hogy a harc alatti hadtápvezetés terén még van mit tenni. A ho. és e. htp. törzsek kevés jártassággal rendelkeznek az információk gyűjtésében, feldolgozásában és az alárendelték folyamatos vezetésében. A „szűk befogadóképesség” miatt a zászlóalj és ezredhadtápvérei és eszközei a gyakorlótéren

nem követték a csapatokat, csak a harcnap végére zárkóztak fel az ellátandó csapatokhoz, ezért tényleges tevékenységüket azoktól elszakadva, a hadtápok vezetését jelentősen megnehezítve végezték. Bonyolultá vált a folyamatos összeköttetés fenntartása, a szervezett áttelepülés követelményei teljeskörű érvényesítése.

A mozzanat részét képezte az áttörés hadtápbiztosításának megszervezése és végrehajtása. A ho. pk. elhatározásának megfelelően a ho. PK HTPH pontosította az áttörés htp. biztosítására hozott elhatározását és intézkedett az anyagi készletek feltöltésére. Az elhatározás pontosítása több tekintetben általános volt, kimerült a kiegészítő lőszerkészletek kialakításában, az eu. o. áttöréshez való telepítésnek megtervezésében. Az c. PK HTPH-ek sem fordítottak kellő figyelmet az áttörésben résztvevő csapatok hadtápjainak tehermentesítésére, az eu-i erők és eszközök lépcsőzésére.

Az áttörés érdekében HDS lőszerkiadó állomás működött, ahonnan ténylegesen a tüzelőállásokba kiszállításra került 150 t. éleslőszer. A szállítóoszlop fogadása, bevezetése, a kiszállított lőszer átadás-átvétele, okmányolása begyakorlottságot, alapos felkészültséget tükrözött. A kirakó állomáson – tervezetten – lőszerátvételre is sor került, amely 30 db gépkocsit, 6 db rakodógépet és 20 fő rakodóerőt igényelt. A rakodószőnyegen érkező lőszer átrakására alkalmazott rakodógép típus közül a „PALFINGER” bizonyult a legalkalmasabbnak, amelyet különösen teljesítőképessége és gyorsasága tesz alkalmassá. A rakodószőnyegekkel málházott gépjárművek kihasználtsága 96–99%, ami a hagyományos málházásnál 6–9%-kal jobb.

A napvégi feltöltés érdekében a HDS űza. száll. z. könnyített acéltartályokban hajtóanyagot szállított ki tagozat kihagyásával, közvetlenül az c. raktárba. A hajtóanyag átvétel során gondot okozott az URAL töltőgépkocsikhoz rendszeresített, de „a laktanyában felejtett” csatlakozódísz hiánya, így az átféjtést csak tartály domfedélen keresztül, körülményesen, jelentős idő- és hajtóanyagvesztéssel lehetett végrehajtani. Összegzett tapasztalat volt, hogy az átadó-átvevő személyek és a rakodóállomány felkészítése területén vannak még „fehér foltok”, melyek a szaktechnika komplex ismerete, alkalmazása hiányosságai, a szakharcászati foglalkozások adta lehetőségek nem teljeskörű kihasználása, a hagyományoktól eltérő szituációk okozta következmények nehézkes megoldása köré csoportosulnak.

*A TÁMADÁS KIFEJLESZTÉSE,
VISSZAVONULÓ ELLENSÉG ÜLDÖZÉSE,
SZÉLES VÍZIAKADÁLY MENETBŐL TÖRTÉNŐ LEKÜZDÉSE,
ELLENCsapás ELHÁRÍTÁSA HADTÁPBIZTOSÍTÁSÁNAK
MEGTERVEZÉSE, MEGSZERVEZÉSE
ÉS VÉGREHAJTÁSÁNAK VEZETÉSE*

Gyakorlatainkon folyamatosan visszatérő probléma a másnapi harctevékenység hadtápbiztosításának megtervezése, megszervezése, a célszerű munkaelosztás megvalósítása. Közismert vezetési követelmény, hogy a másnapi harctevékenység hadtápbiztosításának megtervezése érdekében a hadtáptörzsek állományát meg

kell osztani mind a ho., mind ezred HVP-on. Célszerű operatív csoportot kijelölni, amely párhuzamosan a harcnap biztosítási feladatait irányítókkal végzi a másnapi harctevékenység hadtápbiztosítása részletes tervezését. Mindkét csoportnál törekedni kell a feladatok egyszerű operatív és „rugalmas” megoldására. A munka bonyolítása helyett minden erőt a rövid és egyértelmű intézkedések gyors elkészítésére, az alárendeltek részére történő lejuttatására, a végrehajtás feltételeinek megerősítésére kell fordítani. Célszerű megoldásnak látszik, ha a ho. PK HTPH és op. csoportja a harcállásponton csak a legszükségesebb ideig tartózkodik. A másnapi harctevékenység hadtápbiztosítására hozott elhatározást alárendeltjei részére a gyors végrehajtás érdekében szóban hirdeti ki. Az e. PK HTPH-nek is célszerű ezt a munkamódszert alkalmazni. A HVP-on levő állomány párhuzamosan dolgozik, reagál a kialakult helyzetre, irányítja a végrehajtást és a H-ról kapott információk alapján megkezdí az újabb feladat kidolgozását. Többször gondot okoz, hogy a HVP-on csak tervezőmunka folyik és elhanyagolják a dinamikai feladatok irányítását, de hiba ennek az ellenkezője is, hiszen a következő harcnap előkészítése szenved csorbát. A mozzanat legjelentősebb feladatát végrehajtó gl. e. PK HTPH-e és törzse megfelelően felkészítette, megerősítette a DUNÁN átkelő alegység hadtápját és az ESH-et, azonban elmulasztotta a végrehajtás helyszíni irányítását és ellenőrzését. Az ezredhadtápdöntő többsége – helytelenül – visszamaradt a „díszszemlén” résztvevő alegységek felkészítésére, a kombinált menet hadtápbiztosításának megtervezése, megszervezése érdekében. Ennek következtében az erőszakos átkelésre csak hiányos hadtápbiztosítási terv és átkelési grafikon készült. A feladat végrehajtása során bebizonyosodott az alegységparancsnokok hadtápbiztosítási ismeretei növelésének szükségessége is. Az átkelés és az ellencsapás elhárítása megszervezése és végrehajtása időszakában a PK HTPH-ek és törzsek kiemelt figyelmet fordítottak az alegység hadtápok manővereztetésére, a készletek megalakítására és folyamatos pótlására, a személyi állomány tényleges ellátására, a technikai eszközök feltöltésére, kiszolgálására és a kombinált menet hadtápbiztosításának megtervezésére, bár ekkor a fáradtság jelei is mutatkoztak, mint újabb „nehézségi tényező.”

A levezetési tervnek megfelelően a csapatok feladatai függvényében került sor a kiléptetésükre és a kombinált menet hadtápbiztosításának megtervezésére, megszervezésére és végrehajtására. A csapatok 28 katonavonattal 820 vasúti kocsii igénybevételel hajtották végre a vasúti szállítást. Itt már nem volt jellemző az a tervszerűség, mint az odaszállításnál, 70 db vasúti kocsi került lemondásra, ami közel két katonavonatot jelentett. Meggondolandó az a nagyvonalúság e téren, ami mellőzi és figyelmen kívül hagyja a takarékosági célkitűzések követelményeinek betartását és megvalósítását. Előfordult az is, hogy a vasúti szállítások irányítására kijelölt berakást szabályozó tisztet – a követelményektől eltérően – csak a vasúti szállítás tömeges megkezdése után rendelték ki a Berakó Körzet Parancsnokságára. Ennek összes hátrányát érezni lehetett a szállítások megkezdése során. A vasúti szállítást több csapat a berakás előtt 2–3 órával pontosította, így a személyi állomány szervezett mozgatása is elmaradt az elvárható követelményektől. Tapasztalatként jelentkezett, hogy célszerű a vasúti szállításra nem tervezett egységek, alegységek részére is rögzítőanyagot tartalékként biztosítani, mivel feladatuk és hazaszállításuk rendje változhat. A béke helyőrségbe történő visszaérkezés után szervezeten végzették, biztosították a meleg étkezést, az anyagi készletek ellenőrzését, végrehajtották a technikai eszköz-

zök, anyagok karbantartását, tárolásba helyezését és az eredeti helyzet visszaállítását.

Összességében megállapítható, hogy a szervezett és következetes munka biztosította a koalíciós állományú csapatgyakorlat célkitűzései megvalósításának szállítási, anyagi és egészségügyi feltételei, a hadtápegységek, alegységek tervszerű felkészítésében szervesen illeszkedő gyakoroltatást. A gyakorló szovjet hadseregtrözs által megszabott feladatok végrehajtása során mindvégig érezhető volt a hadtápszolgálatok kellő szabályozottsága, az anyagmozgásokkal, imitált sérültátadással, illetve átvétellel eredményesen gyakorolták a koalíciós állományú csapatok hadtápbiztosításának és együttműködésének kérdéseit. Helyes vezetési módszereket alkalmaztak a tervezés meggyorsítása érdekében. Eredményesen hasznosították – kísérleti jelleggel – elsőként a hadtápbiztosítás tervezésében magasabbegység tagozatban a VT-20-as kis elektronikus számítógépet, egységtagozatban pedig a személyi számítógépeket. A csapatok valóságos ellátása megbízható és jó színvonalú volt. A két vasúti ellátó állomás szervezett működésével elősegítette a tatarékos km. és hajtóanyag felhasználást. Az éleslőszer ellátás gyakoroltatása, a HDS lőszerkirakó állomás működtetése jól szolgálta a perspektívus anyagmozgatógépek háborús alkalmazásának további kutatását. A gyakorlat tapasztalatainak megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a gyakorló hadtáptörzsek munkájában fokozatosan növekvő követelmény és ütemdiktálás érvényesült.

A gyakorlat széles körű, gazdag tapasztalatainak közreadásával célunk az, hogy a hadtápszolgálatban dolgozó tisztek, tiszthelyettesek ismereteit kiegészítsük és egy-két kérdést vitaalapon felvessünk a hadtápbiztosítás gyakorlati és elméleti kérdéseinek további tökéletesítése érdekében.

A felvetett gondok, problémák ésszerű, közös megoldása adja a jövő ezirányú munkájának alapvető irányát és egyben feladatait is.

(Meillekletek a folyóirat végén).